

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 30 d.
(OR. en)

13388/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0305 (NLE)

AGRI 454
FAO 45
ENV 911
RGA 5

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. rugsėjo 29 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 564 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės sutarties dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių valdyboje, dėl tam tikrų pasiūlymų, pateiktų priimti vienuoliktojoje sesijoje

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 564 final.

Priedama: COM(2025) 564 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 09 29
COM(2025) 564 final

2025/0305 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės sutarties dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių valdyboje, dėl tam tikrų pasiūlymų, pateiktų priimti vienuoliktojoje sesijoje

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Tai yra pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi dėl Tarptautinės sutarties dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių (angl. ITPGR, toliau – Sutartis) dalinio pakeitimo 2025 m. lapkričio 24–29 d. įvyksiančio Sutarties Valdybos vienuoliktojo posėdžio metu.

Sutartis įsigaliojo 2004 m. Ji siekiama užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą išsaugant bei tvariai naudojant pasaulio maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinius išteklius ir jais keičiantis, taip pat sąžiningą ir teisingą dalijimąsi nauda iš jų naudojimo. Aukščiausiasis Sutarties organas yra Valdyba. Ji sudaryta iš visų Sutarties Susitariančiųjų Šalių. Sąjunga ir visos jos valstybės narės yra Sutarties šalys. Valdyba turi teisę priimti Sutarties ir jos priedų dalinius pakeitimus. Tie pakeitimai įsigalioja po to, kai juos ratifikuoja, priima arba patvirtina du trečdaliai Susitariančiųjų Šalių.

Pagal Sutartį dėl 64 iš kai kurių svarbiausių maisto ir pašarinių augalų kultūrų (išvardytų Sutarties I priede), pripažintų svarbiomis apsirūpinimo maistu saugumo ir tarpusavio priklausomybės požiūriu, sukurta daugiašalė prieigos ir naudos pasidalijimo sistema (angl. MLS). Keitimasis augalų genetiniais ištekliųis reglamentuojamas Standartiniu medžiagų perdavimo susitarimu (angl. SMTA), kuriuo apibrėžiamos medžiagos tiekėjo ir gavėjo teisės ir pareigos. Buvo įsteigtas naudos pasidalijimo fondas (angl. BSF), t. y. mechanizmas, padedantis gauti taikant MLS sukauptus finansinius išteklius ir juos naudoti projektams besivystančiose šalyse finansuoti.

Nuo 2013 m. pagal Sutartį vyksta derybos siekiant atlikti MLS peržiūrą, kad būtų galima padidinti iš naudotojų gaunamų pajamų srautą į BSF. Derybas tikslingai vedė 2013 m. Valdybos įsteigta Daugiašalės sistemos veikimo gerinimo *ad hoc* atvira darbo grupė. Jos įgaliojimai buvo pratęsti 2015 ir 2017 m., o 2022 m. jie buvo suteikti iš naujo. Jos paskutinis keturioliktasis posėdis įvyko 2025 m. liepos 7–11 d. Šios veiklos rezultatas – priemonių rinkinys, kurio priėmimas bus svarstomas 2025 m. lapkričio mėn. vykstančioje vienuoliktojoje Valdybos sesijoje. Šį dokumentų rinkinį sudaro:

1. Sutarties I priedo taikymo srities išplėtimas, siekiant sudaryti galimybę naudotis didesniu augalų genetinių išteklių kiekiu taikant MLS.
2. SMTA peržiūra, kuria siekiama padidinti sąlygų veiksmingumą, kartu atsižvelgiant į augalų genetinių išteklių tiekėjų ir gavėjų interesų pusiausvyrą.
3. Rezoliucija, kuri turi būti pridėta prie Sutarties I priedo pakeitimo ir papildyti SMTA peržiūrą, kuria siekiama atsižvelgti į lūkesčius dėl dalijimosi pinigine nauda iš skaitmeninės sekų informacijos (DSI). SSI (t. y. augalų genomo sekos, galinčios lemti skirtingas savybes ar ypatumus ir tampančios vis svarbesnėmis mokslinių tyrimų ir selekcijos priemonėmis) sąvoka nėra įtraukta į SMTA, nes turi būti aptarta, ką į ją konkrečiai įtraukti. Pavyzdžiui, yra sudėtinga atsekti jos kilmę arba nustatyti jos naudą kuriant naują produktą, taigi ir apskaičiuoti, kaip dalytis nauda iš jo naudojimo.

Šios derybos gali būti užbaigtos 2025 m. lapkričio mėn. vykstančioje vienuoliktojoje Valdybos sesijoje. Šiuo sprendimu nustatoma Sąjungos pozicija dėl Sutarties I priedo galiojimo pratęsimo ir SMTA peržiūros.

Sąjungos pozicija – kuo labiau išplėsti I priedo taikymo sritį ir nustatyti, kad kiti rinkinio elementais turėtų priklausyti nuo šio išplėtimo. Įsigaliojęs Sutarties I priedo pratęsimas ir SMTA peržiūra turėtų teisinę galią. Dėl to reikia gauti Tarybos įgaliojimą, kad būtų galima pritarti šių derybų rezultatams, jei jie atitiks Sąjungos poziciją.

Be to, šiuo sprendimu turėtų būti panaikintas ankstesnis Tarybos sprendimas Nr. 12102/22, kurį Taryba priėmė prieš devintąją Valdybos sesiją 2022 m., nes jis apima tik I priedo taikymo srities išplėtimą, bet neapima kitų elementų, dėl kurių bus diskutuojama būsimoje vienuoliktojoje Valdybos sesijoje;

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Sutartyje nustatyta teisiškai privaloma pasaulinė tvaraus maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių išsaugojimo sistema ir daugiašalė sistema, kurią taikydamos visos Susitariančiosios Šalys ne tik turi prieigą prie tokių išteklių, bet ir dalijasi nauda iš jų naudojimo. Pasiūlymu siekiama gerinti Sutarties veikimą, todėl jis yra nuoseklus ir juo remiama Sąjungos žemės ūkio ir aplinkos sričių politika.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šiuo pasiūlymu siekiama remti sąžiningą ir teisingą dalijimąsi nauda iš naudojimosi maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetiniais ištekliais pagal Sutartį. Kadangi įgyta nauda naudojama projektams besivystančiose šalyse finansuoti, šis pasiūlymas yra nuoseklus ir juo remiama Sąjungos tarptautinė partnerystė ir vystymosi politika.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, priima sprendimus, kuriais „*nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą*“.

SESV 218 straipsnio 9 dalis taikoma neatsižvelgiant į tai, ar Sąjunga yra organo narė arba susitarimo šalis.

Sąvoka „*teisinę galią turintys aktai*“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „*gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį*“.

Valdyba yra susitarimu, t. y. 2001 m. lapkričio 3 d. FAO konferencijoje priimta ir 2004 m. birželio 29 d. įsigaliojusia Sutartimi, įsteigtas organas.

Sąjunga ir jos valstybės narės yra Sutarties šalys.

Numatomas aktas, kurį Valdyba raginama priimti, yra teisinę galią turintis aktas. Vadovaujantis Sutarties 12 straipsnio 4 dalimi, 23 straipsniu ir 24 straipsnio 2 dalimi numatomas aktas bus susitariančiosioms šalims privalomas pagal tarptautinę teisę.

Numatomu aktu Sutarties institutinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

Atsižvelgiant į tai, kad numatomu aktu siekiama kelių tikslų arba jį sudaro kelios dalys, kurie (-ios) yra neatsiejamai susiję (-ios) ir nėra vienas (-a) iš jų nėra tik papildomas (-a), sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas išimties tvarka turės apimti įvairius atitinkamus teisinius pagrindus.

Numatomu aktu siekiama žemės ūkio ir aplinkos apsaugos sričių tikslų ir jį sudaro šios srities dalys. Šie numatomo akto tikslai ir dalys yra neatsiejamai susiję ir nėra vienas iš jų nėra papildomas kito atžvilgiu.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 43 straipsnio 2 dalis ir 192 straipsnio 1 dalis.

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 43 straipsnio 2 dalis ir 192 straipsnio 1 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Netaikoma

- **Proporcingumo principas**

Netaikoma

- **Priemonės pasirinkimas**

Pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį pasirinktoji priemonė yra vienintelė šio pasiūlymo tikslą pasiekti galinti priemonė.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Žr. toliau.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Pasiūlymas grindžiamas derybų tekstu, kurio priėmimas bus svarstomas vienuoliktojoje Valdybos sesijoje 2025 m. lapkričio mėn. Šį tekstą parengė Sutarties valdybos įsteigta Daugiašalės sistemos veikimo gerinimo *ad hoc* atvira darbo grupė. Šios grupės darbas apėmė kartotinį procesą, kurio metu tekstas buvo rengiamas grupės posėdžiuose, skelbiamas viešai ir vėliau atnaujinamas atsižvelgiant į pastabas. Galimybę dalyvauti šiame procese turėjo visų šalių, kurios yra Sutarties Susitariančiosios Šalys, ekspertai ir suinteresuotieji subjektai.

- **Poveikio vertinimas**

Netaikoma

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymas poveikio pagrindinėms teisėms neturi.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas poveikio biudžetui neturi.

5. KITI ELEMENTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Netaikoma

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje paaiškinama pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Sutarties valdybos vienuoliktojoje sesijoje (arba vėlesnėse sesijose) dėl Sutarties I priedo dalinių pakeitimų ir peržiūrėto Standartinio augalų genetinės medžiagos perdavimo susitarimo priėmimo.

2 straipsnyje paaiškinamos sąlygos, kokiomis pozicija, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, gali nukrypti nuo šio Tarybos sprendimo turinio.

3 straipsniu panaikinamas ankstesnis Tarybos sprendimas dėl to paties klausimo.

4 straipsnyje nustatoma šio Tarybos sprendimo galiojimo pabaigos data.

I ir II prieduose išsamiau išdėstoma 1 straipsnyje nurodyta pozicija.

III priede išsamiau išdėstomos 2 straipsnyje nurodytos sąlygos.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės sutarties dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių valdyboje, dėl tam tikrų pasiūlymų, pateiktų priimti vienuoliktojoje sesijoje

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 43 straipsnio 2 dalį ir 192 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Tarybos sprendimu 2004/869/EB⁽¹⁾ Sąjunga sudarė Tarptautinę sutartį dėl augalų genetinių išteklių maisto pramonei ir žemės ūkiui (toliau – Sutartis), ir ji įsigaliojo 2004 m. birželio 29 d.;
- (2) pagal Sutarties 23 straipsnį ir 24 straipsnio 2 dalį Sutartimi įsteigta Valdyba (toliau – Valdyba) turi teisę priimti Sutarties ir jos priedų dalinius pakeitimus;
- (3) 2025 m. lapkričio 24–29 d. vyksiančioje vienuoliktojoje sesijoje Valdyba turi išnagrinėti pasiūlymą iš dalies pakeisti Sutarties I priedą, kuriuo siekiama įtraukti kitų maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių, nei šiuo metu nurodyta tame priede, ir galbūt priimti sprendimą dėl jo. Į Sutarties I priedą įtrauktiems augalų genetiniams ištekliams taikoma Sutartimi nustatyta daugiašalė prieigos ir naudos pasidalijimo sistema (toliau – daugiašalė sistema);
- (4) Valdyba išnagrinės pasiūlymą iš dalies pakeisti Sutarties I priedą atsižvelgdama į priemonių rinkinį, į kurį taip pat bus įtrauktas Standartinio medžiagų perdavimo susitarimo (angl. SMTA), t. y. standartinės sutarties, kuria reglamentuojamas keitimasis medžiaga pagal daugiašalę sistemą, peržiūros pasiūlymas;
- (5) šį priemonių rinkinį parengė šiuo tikslu Valdybos įsteigta Daugiašalės sistemos veikimo gerinimo *ad hoc* atvira darbo grupė. Sąjunga turėtų pritarti siūlomiems Sutarties I priedo pakeitimams ir SMTA peržiūrai, nes tikimasi, kad jie padės siekti pagrindinių Sutarties tikslų;
- (6) priimtas ir dviejų trečdalių Susitariančiųjų Šalių ratifikuotas, priimtas arba patvirtintas Valdybos sprendimas dėl Sutarties I priedo dalinių pakeitimų, siekiant įtraukti kitus maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinius išteklius, ir SMTA peržiūra Sąjungos atžvilgiu taps privalomi. Todėl tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Valdybos vienuoliktojoje sesijoje arba bet kurioje vėlesnėje sesijoje, vyksiančioje šio sprendimo galiojimo laikotarpiu, jei vienuoliktojoje sesijoje nebus pasiekta susitarimo;

⁽¹⁾ 2004 m. vasario 24 d. Tarybos sprendimas 2004/869/EB dėl Tarptautinės sutarties dėl augalų genetinių išteklių maisto pramonei ir žemės ūkiui sudarymo Bendrijos vardu (OL L 378, 2004 12 23, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/869/oj>).

- (7) dėl Sutarties I priedo dalinių pakeitimų ir SMTA peržiūros Sąjungos teisės keisti nereikėtų;
- (8) siekiant užtikrinti reikiamą lankstumą per būsimas derybas arba Valdybos vienuoliktosios sesijos ar bet kurios vėlesnės sesijos metu, jeigu šioje vienuoliktojoje sesijoje nebus pasiekta susitarimo, Sąjungai turėtų būti leista pritarti nedideliems techniniams šio Sprendimo pakeitimams, susijusiems su sprendimu dėl Sutarties I priedo pakeitimų, kurį turi priimti Valdyba, ir SMTA peržiūros, su sąlyga, kad tokie pakeitimai nekeičia šio sprendimo esmės;
- (9) šis sprendimas turėtų būti taikomas ribotą laiką, kuriam parėjus, jeigu nebūtų priimti Sutarties priedo daliniai pakeitimai ir atlikta SMTA peržiūra, Taryba turėtų įvertinti šio sprendimo veiksmingumą ir pasiūlyti pratęsti jo taikymą arba nepratęsti, arba kitaip jį iš dalies pakeisti ar panaikinti;
- (10) ankstesnis Tarybos sprendimas Nr. 12102/22, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Sutarties valdyboje, turėtų būti panaikintas, nes jis neatspindi pokyčių Daugiašalės sistemos veikimo gerinimo *ad hoc* atviroje darbo grupėje,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės sutarties dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių (toliau – Sutartis) valdybos vienuoliktojoje sesijoje, kuri vyks 2025 m. lapkričio 24–29 d., arba bet kurioje vėlesnėje sesijoje, jei vienuoliktojoje sesijoje nebus pasiekta susitarimo, dėl Sutarties I priedo dalinio pakeitimo, susijusio su Daugiašalės prieigos ir naudos pasidalijimo sistemos taikymo srities išplėtimu ir peržiūrėto Standartinio augalų genetinės medžiagos perdavimo susitarimo priėmimu, grindžiama atitinkamai I ir II prieduose išdėstytu Sutarties I priedo pakeitimo projektu ir peržiūrėto Standartinio medžiagų perdavimo susitarimo projektu.
2. Peržiūrėtu Standartiniu augalų genetinės medžiagos perdavimo susitarimu nustatytai privalomų mokėjimų sistemai taikomos sąlygos, susijusios su Sutarties I priedo pakeitimo įsigaliojimu.

2 straipsnis

Jeigu 1 straipsnyje nurodytai pozicijai gali būti svarbi nauja mokslinė ar techninė informacija, pateikta prieš Valdybos vienuoliktają sesiją ar jos metu arba bet kurioje vėlesnėje sesijoje, jei vienuoliktojoje sesijoje nepasiekiami susitarimo arba jei Sąjungai toje sesijoje reikia rengti tolesnes derybas, galima atlikti nedidelius techninius Sąjungos pozicijos pakeitimus, dėl kurių susitariama vietoje, laikantis III priede nustatytų principų.

3 straipsnis

2022 m. rugsėjo 13 d. Tarybos sprendimas Nr. 12102/22 dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Tarptautinės sutarties dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių valdyboje, dėl tos sutarties I priedo pakeitimų panaikinamas.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

5 straipsnis

Šis sprendimas taikomas iki 2029 m. gruodžio 31 d.

6 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai ir valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas

[...]